

ARVAMUS

Kuidas hoiduda metsa eksimast

Sel aastal on Lääne politsei-prefektuuri poolt teenindataval territooriumil (kuus maakonda) metsa eksinud isikuid olnud 14. Politsei abi läks vaja 11 korral, et inimesed metsast välja juhatada või aidata. Oleme suutnud nende juhtumite puhul toime tulla tööolnud inimeste ja vahenditega, vaja on olnud vaid töökorraldust muuta ning massiliselt ei ole lisajõude kaasatud.

Tavaliselt on kadunud isiku otsingud suuremahulised ja suuri ressursse nõudvad tegevused. Otsingutele kaasatakse teiste ametkondade esindajaid ja vabatahtlikke. Suurima ressursimahuga on ahelikotsingud, kuna sellise otsingu jaoks vajatakse suurel hulgal inimesi ning ajal kui mitukümmend inimest otsivad ühte inimest peavad mitmed kodanikud ilma jääma politseiteenusest.

Miks inimesed eksivad?

On kindlaks tehtud, et inimese liikumine ei ole sirgjooneline. On lihtne minna otsejoones metsa ja seejärel vastupidises suunas otsejoones välja tulla. Kahjuks aga kõige paremad seene- ja marjakohad jäävad meie poolt valitud liikumissuuna kõrvale ja suure korjamishoos satumegi valitud rajalt kõrvale. Kriminoloogia valdkonnas on uuritud ini-

mese liikumist ja avastatud, et inimese vasak samm on üldjuhul lühem kui parem ning sellest tulenevalt hakkab inimene tegema ringe vasakule. Paljud inimesed on kogenud hilisema järelemõtlemise käigus, et tõepoolest on nad vasakule kaldunud – näiteks vasakule poole jääv murdunud puu on hiljem sattunud risti liikumissuunale ette.

Mida peaks metsa minnes meeles pidama

Metsa on soovitatav minna koos kaaslastega ning metsas olles olla nägemis- või kuulmiskaugusel.

Riietuse osas ei soovita kasutada tumedaid või laigulisi riideid. Võimalusel riietuda erksavärviliselt ilmastikukindlasse riietusse või kasutada tumedate riide korral neonveste, mida müüakse paljudes kauplustes. Riietuse või vestide külge on otstarbekas paela kinnitada vile, millega saab märku anda, sest see kostub häälest kaugemale. Kaasa võiks võtta veel taskulambi, millega on võimalik märku anda pimedal ajal.

Kui inimene omab mobiiltelefoni, siis enne metsa minekut peaks kontrollima, kas aku on laetud või kaasa võtma laetud tagavaraaku.

Enne metsa minekut on

soovitatav muretseda antud piirkonna kaart ja tutvuda sellel olevate tingmärkidega. Paljud arvavad, et lähivad tuttavasse metsa ja ei pea vajalikuks kaarti kaasa võtta. Meie kogemus näitab, et inimesed eksivad ka tuttavas piirkonnas. Ilmakaari on võimalik määrata ka erinevate loodusemärkide abil, kuid kindlam on kaasa võtta kompass, et õiget suunda määrata. Kaardi ja kompassi abil on juba lihtsam orienteeruda ja eksimise korral lähedalolevaid objekte leida. Kindlasti peaks oma sihtpunktist ja orienteeruvast tagasisaabumise ajast teavitama koolijärgijaid. Kui läheb esialgselt planeeritud kauem aega, soovitage sellest teada anda neile, kes kodus ootavad.

Tänapäeva tehnika võimaldab üsna täpselt oma asukohta määrata. Selleks on olemas GPS seadmed. Kindlasti võib olla see igapäevasele seene- ja marjakorrajale natuke kallis soetus. Pidevalt metsas liikuvad inimesed peaksid aga võimalusel sellise soetuse peale mõtlema. GPS näitab teie asukohta ja jätab mälu ka teie liikumisteede kohta, mida mööda on hiljem lihtne metsast välja tulla. GPS-i kasutades on soovitatav metsa minnes kaasa võtta tagavara-patareid.

Metsas olles

Metsas liikudes peaks aegajalt seene- või marjakorjamise vahel ka ringi vaatama, et tutvuda ümbruskonnaga. Jäta meelde olulised märgid – kuuivanud puu, lagunend majasipelgapesa jm. Päikesepaistelise ilmaga jälgida päikese asukohta enne metsa sisenemist, mis aitab vajadusel suunda valida. Kuid kindlasti peab arvestama, et metsast väljatuleku ajaks on päikese asukoht muutunud.

Tegutsemine eksimise korral

Kui olete eksinud, siis üritage säilitada rahu. Kuulake, kas ümbruskonnas on kuulda hääli – koduloomade hääled, sõidukite müra jm. Sellised hääled annavad märku, et läheduses on inimtegevus, kust võite abi saada õige suuna kättesaamiseks. Kui õiget suunda ei leia, siis helistage 110 või 112 ja kuulake edasisi korraldusi. Elektroonilise side seadus annab võimaluse positsioneerida hättasattunud isiku asukohta, kui ta võtab ühendust hädaabinumbritega. Täna sel päeval saame seda teha EMT ja Elisa operaatorvõrgus töötavate telefonide osas. Lähiajal loodame saada võimaluse positsioneerida ka hättasattunud Tele2 kliente. Kuna isikuotsingud

maastikul on väga suuri ressursse nõudvad tegevused, siis positsioneerimine annab meile võimaluse otsinguala kitsendada või isikule õige suund kätte juhatada.

Kui eksinu kuuleb politsei-auto sireeni mingis suunas edasi-tagasi liikumas või näeb pimedat valgusallika valgust, siis on soovitatav selles suunas liikuda ja kindlasti jõuate välja teele või metsasihile, kust ka lõpuks abi saate. Tee või metsasihi leidmisel on soovitatav sellel edasi liikuda, mitte siseneda tagasi või üle tee metsa.

Aja jooksul on selgunud huvitav fakt, et paljud eksinud inimesed, jõudes metsasihile või teele, ei liigu mööda neid, vaid hakkavad otsima otsema teed sihtmärgini, pöördues selleks metsa tagasi ja jätkavad ekslemist. Kui kuulete ahelikule olevate inimeste hääli, siis tehke ennast võimalikult nähtavaks ja kuuldavaks. Selleks annavadki hea võimaluse neonvest ja vile, pimedal ajal aga taskulamp. Helikopteriga otsingu korral üritage leida lagendam koht ja teha ennast samuti võimalikult nähtavaks. Pimedal ajal anda märku taskulambiga.

OLEV NAARITS

Lääne politseiprefektuuri korra-
kaitseosakonna ülemkommissar

RAHYA HÄÄL

Kuidas hoidute metsa eksimast?

EVE TUI
teenistuja

M e t s a s marjul ja seenel olen palju käinud. Lapsena sai kord ära-egi eksitud, aga paanikas hakkasin ema appi hüüdma ja tema kuulis koduõuele mu kisa ära, sest olin sealsamas maja taga. Nooruses töötasin metsanduses, seepärast tunnen metsa hästi. Sellele vaatamata ma üksinda päris võõrasse kohta ei lähe ja telefon on mul alati kaasas. Kui metsa võõram, panen enne seenekorjamise alustamist orientiirid paika – kuhu jäävad sihid, kraavid, erilised puud või kohad, kuspoolt kostuvad hääled – maantee, raudtee, taluõuel kostev koera haukumine jne. Korjates pean ikka neid silmas ja kõrvas, liiga hartsarti ei lähe.

ALVAR
TIMOSKIN,
õpilane

Metsas käia mulle meeldib. Kui suvilas oleme, käin sageli, küll koos poistega ja päris üksinda ka, aga siis kodu ligid ja enne ikka ütlen vanematele, kuhu ma lähen. Seenel olen ka ema ja isaga käinud. Kuidas metsas orienteeruda, õppisime me juba möödunud aastal, kui ma veel kolmandas klassis käisin. Metsa minnes mul just kompassi kaasas ei ole, aga päikese järgi orienteerumisega tuleks toime. Kõige kindlam on ikka telefon ja võõras kohas ema ja isa.

LIINA
SANGERNEBO
klientiteenindaja

Mulle meeldib seenel käia. Käiksin rohkem, aga üksinda ma ei lähe ja neid, kes jalgrattaga metsa tulla viitsivad, ei ole just palju. Seenel peab aga minema just jalgrattaga, siis pääseb ikka igalt poolt läbi. Telefon on mul alati kaasas, nii igaks juhuks, kuigi metsa ma eksinud ei ole. Mina orienteerun sihtide järgi. Nüüd, kui metsad omanikele tagasi antud, on neid sihte ja muid märke metsas ikka päris palju. Kui alguses silmad lahiti hoida ja enda jaoks märgid paika panna, siis jõuad alati metsast välja.

Käiski koos nii töö kui vile!

Noortekeskuse tegevussuvi on selleks aastaks läbi saanud, tegevusterohkele suvele panime punkti maal, Virve talus.

Eesmärgiks oli teha kõik ise: nii töötada kui puhata. Palju erinevaid võimalusi selleks andis metsik loodus, mis pärast kümnepäevast laagrit ei olnudki enam nii metsik. Põhiülesadeks oli rajada telkimisplats koos korraliku lõkkeasemega ning puhastada sissepääsuteed. Grillikohta rajamine sai teostatud kahe esimese nädalavahetusega. Lisaks tuli idee ehitada lõkke lähedusse varjualune, kus on hea vihmase ilmaga istuda. Samuti said territooriumile rajatud teed, mida mööda pääseb nüüd vana raudteetammide ääres, seenemetsa, kaevule ning ka aias vabalt ringi lipata. Esimesel korral kadusid lapsed rohu sisse nii ära, et raske oli neid sealt leida.

Töid vana talumaja juures jätkub veel ka järgmiseks suveks. Peeti ka juba plaani, kuhu teha puukujusid, panna kiiged, teha värav sissepääsu juurde... Samuti olid laagrilised arvamused, et majal võiks olla oma lipp ning mahalan- genud suurest tammest saaks midagi vahvat ehitada. Miks

mitte korrastada lakapealne magamise jaoks. Võiks ka olla korvirõngas jms.

Toitu tuli valmistada ise või siis vähemalt aidata seda teha: kartuleid koorida, saiatainast valmistada, saiu küpsetada, marju-õunu koogi ja kisselli jaoks korjata ja puhastada, nõusid pesta, puid tuppakanda. Eraldi teema oli lõkkesmaterjali tegemine ning süte saamine grillimise jaoks. Ilm toetas igati grillimist ja toiduvalmistamist päris sütel. Liptoni tee unustasime laagri ajal päris ära, sest teed sai keeta pärnaõitest, mustsõstra- ja maasikalehtedest ja -marjadest, kibuvitsamarjadest, metsikust mündist jne.

Põnevamad tööd olid trepi parandamine (saagimine, naelte tagumine), varjualuse ehitamine (kuuskede langetamine, mõõtmine ning nende ühendamine, hiljem kuuseokstega tihendamine). Saagida sai küll nii palju kui süda lustis ja käsi kannatas. Tööde juhendajad olid Türi LKÜ noortekogu noored Mario, Miret ja Dima. Nooremad läksid nendega innukalt kaasa.

Pärast tööd sai luuramis- ja otsimise-leidmise mängu korraldada, sest loodus oli

suurepärane sellise tegevuse jaoks. Ronida ja joosta võis südamest. Kui linnas peab kogu aeg manitsema mitte rabelema ja mitte karjuma, siis maal sai vabalt joosta ja hõisata. Vahel kogunisti vaielda kõva häälega. Toimus aardejaht ja orienteerumismäng, kalapüügi mäng, lippude vallutamine, peitus ja ukakas. Enamus mängu mõtlesid ja viisid läbi lapsed ise. Punusime ka sõbrapaelu, voolisime, tegime aknakleeppe, joonistasime, tegime lauale lillekimpe.

Jalgsimatkal käisime ujumas Järva-Jaani järves, jalgrattamatk viis läbi Vajangu Karinu klaasikotta, seejärel külastasime Järva-Jaani vanatehnika varjupaika. Kui alevisse juhtusime, siis ikka shoppasime ka.

Igasugust ilma saime me maal näha: oli nii päikest kui äikest, palavust ning viimane kord pugus juba jaheduski jope vahele. Oli tähti ja täis-kuud. Kõike oli. Kui ei usu, siis mine maale ja vaata! Linnas märkad seda kõike hoopis vähem kui metsas olles.

Kogu laagri ajal muutus laste suhtumine elusloodusesse. Kui esimesel korral ärritasid sipelgad ja sisali-

Laagrilised said saagida niipalju kui süda lustis.

Erakogu

kud tekitasid õudusejudinaid, nahkhiirtest ei tasu rääkida ning hiiretips lihtsalt laste kiljumisest südameatki sai, siis mida edasi, seda rahulikumalt loodusesse suhtuti. Nahkhiirte puhul tumedad riided selga, sisalik ei roni telki, kui uks on kinni ning sipelgale ei ole vaja pähe istuda... Nii me õppisime!

Kõik lapsed pidasid ka tööpäevikut, kuhu pandi kirja tööd, mida tehti ja mida kõige kauem tehti. See on osalt ka ettevalmistus püsivaks töötamiseks (4 tundi päevas) õpilasmalevas. Põhjalikud päevikud valmisid Gertud Raudsepal, Kätlin Savil, Elis ja

Liis Järvoos.

Tegevuses osalesid avatud lasteruumi lapsed, neid innustasid ja juhendasid noortekogu liikmed. Et kõik oleks kontrolli all, jälgisid Kaili ja Erika.

Selline laager on lastele väga vajalik ning kavas on ka järgmisel aastal jätkata. Loodus on piiramatult pakub võimalusi nii tööks, käeliseks tegevuseks, rikastab toidulaua ning võimaldab aktiivset puhkust. Miks siis mitte seda kasutada?!

ERIKA TERAS

Türi Avatud Noortekeskuse noortekogu
Türi LKÜ projektijuht